

**ҰРТЫНЫҢ ЕМЕС,
ҰЛТЫНЫҢ
ҚАМЫН
ОЙЛАЙТЫН ҰРПАҚ
КӨП БОЛСЫН**

2-бет

**ХАРАССМЕНТКЕ
ҚАРСЫ КҮРЕС
БАРЛЫҚ
БАҒЫТТА
ЖҮРУ КЕРЕК**

3-бет

**ӨРТ
ПЕН
ҮКІМ**

8-бет

ЗАНЦ газеті

✉ zangazet@mail.ru

№89 (3620) 24 қараша 2023

ZANMEDIA.KZ

Қоғамдық-саяси, құқықтық газет

МӘСЕЛЕ

ТЕМЕКІГЕ ТӘУЕЛДІЛІК: баланың тәртібі мен денсаулығына ЗИЯН

Бала – әр отбасының қызығы мен қуанышы, алданышы мен жұбанышы. Көзінің ағы мен қарасы, дархандай кең көңілінің бір бөлшегі. Бақытты байлықтан тапқысы келген кейбір жан-дарға өмірдің мәнін түсіндіріп, атақ пен даңқтан басқа да құндылықтың бар екенін сезіндірген де осы балалар. Ендеше, баланың білімі мен тәрбиесіне көңіл бөлмесек, артынан бармақ тістеп, бас шайқағаннан пайда жоқ.

Атам қазақ бала ана құрсағында жатқан кезден-ақ, бесік жырымен тәрбиелеп, бойына патриоттық рух пен қайсарлықты сіңіре білген. Кейін дүние есігін ашып, тәй-тәй басқан сәттен, әкеден ақыл, анандан мейірім шуағын сезіне бастаған. Баланы өсіру, тәлім мен тәрбиенің жемісін егу кезек күттірмейтін дүние. Отбасында әке мен анандан ғибрат алып, қанат қаққан бала жаңа орта – мектеп өміріне араласады. Ол жерде анасының айтқан ақылын әрі қарай толықтыратын – ұстазы.

Мектептегі тәрбие жұмысының нәтижелі болуында ата-ананың рөлі ерекше. Санасына сіңе бастаған тың ақпаратты әрі қарай бекіту, сабақтастыру отбасында жалғасын табуы тиіс. Бүгінгі қоғам бала санасының теріс ақпаратпен уланып, зорлық-зомбылықтың тұзағына ілініп қалмауына басты назар аударуда. Бос уақыттың көптігі, ата-ананың таңнан кешке дейін бала-шағаның қамы үшін жұмысқа жегіліп жүруі түрлі қылмыс пен заң бұзушылықтарға алып келуде. Әсіресе, мектеп жасындағы оқушы балалардың электрондық темекіге әуестігі күннен-күнге көбеймесе, азайып жатқан жоқ. Жастар көп жағдайда мұны қызығушылықпен бастап, уақыт өте темекіге тәуелді болып қалғанын сезбейді. Мұның соңы жас өскіннің денсаулығын құртып тынады.

(Соңы 3-бетте)

(Соңы 5-бетте)

БҮГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚТЫ АҚТАУҒА БОЛМАЙДЫ

25 қараша – Әйелдерге қатысты зорлық-зомбылыққа қарсы күрестің халықаралық күні. 2015 жылдың қыркүйек айында БҰҰ-ға мүше елдердің басшылары 2030 жылға дейінгі тұрақты дамудың 17 мақсатына қол қойған болатын. Оның бесіншісі – гендерлік теңдікті қамтамасыз ету және әйелдер мен қыздардың құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту деп аталды. Өйткені, әйелдерге қатысты зорлық-зомбылық – адам құқықтарын бұзудың ең көп таралған түрі саналады. Сондықтан бұл мәселені Мемлекет басшысы да әрдайым өзінің халыққа жолдауында назардан тыс қалдырған емес.

МІНБЕР

БАСПАНАҒА ҚОЛ ЖЕТКІЗУ ҚИЫНДАП БАРАДЫ

Үйі жоқтың, күйі жоқ. Өкінішке қарай, елімізде бір баспанаға қол жеткізуді көксеріп, «қайран менің өз үйім, кең сарайдай боз үйім» деп жүрген отандастарымыздың арманы таяу уақытта орындалмайтын секілді. Бұған осы сәрсенбіде Парламент Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне тұрғын үй саясатын реформалау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасын бірінші оқылымда қарау барысында көз жетті.

Жаңа құжатты дайындап әкелген Өнеркәсіп және құрылыс министрлігінің бұл мәселені шешуге қатысты ұстанымдары түсініксіз. Жиында сөз алған депутаттардың айтуынша, заң жобасының үкіметтік нұсқасын біраз түзетуге тура келген. Өйткені, оған Үкімет қолданыстағы нормаларды нашарлататын өлшемдер енгізіпті. Бұл жөнінде сәл кейінірек.

Заң жобасын қорғаған Өнеркәсіп және құрылыс министрі Қанат Бисимбайұлының айтуынша, құжаттың басты жаңалығы «Отбасы банкі» акционерлік қоғамын ұлттық даму институты етіп қайта құрып, оған азаматтарды есепке қою мен тұрғын үйлерді бөлу жөніндегі

жергілікті атқарушы органдардың функцияларын беру болып отыр. Осыған орай жергілікті атқарушы органдардың кезекте тұрған тізімдері ағымдағы базаға есепке қоюды тоқтата отырып, өзгеріссіз Отбасы банкіне берілетін болады. Отбасы банкінің негізінде Тұрғын үймен қамтамасыз ету орталығы құрылады. Әрбір өтінім мұқтаж азаматтардың отбасылық жағдайының толық сипаттамасын қамтамасыз ете отырып, табыстарды, мүліктер мен активтерді көрсететін отбасының цифрлық портретімен сүйемелденеді. Тұрғын үймен қамту орталығы «бір терезе» қағидатын қолданатын мемлекеттік деректер базасымен біріктіріл-

ген бірыңғай ақпараттық базаға айналады. Осылайша, «тұрғын үйге мұқтаж» мәртебесін растау, кезекке тұру және ипотека алу үшін банкке хабарласу үшін бірнеше органға хабарласудың қажеті болмайды. Жаңа үлгіде тұрғын үйді мұқтаждар арасында бөлу әділетті бөлуді қамтамасыз ете отырып, тіркеу күніне және табыс деңгейіне байланысты болады.

Құжаттың тағы бір жаңалығы азаматтарға жалға беруді, жалға берілетін тұрғын үйді немесе жеңілдетілген ипотекалық займдарды субсидиялау түрінде жылдық мөлшерлемесі 2-5 пайыз көлемінде мемлекеттік қолдау шаралары болып отыр. Есепке қою кезіндегі негізгі талаптардың бірі меншік құқығында тұрғын үйдің болмау талабы күшінде қалады. Тұрғын үйдің болмау мерзімі кезекке жаңадан тұрғандар үшін 10 жылға дейін ұлғайтылмақ.

Қолданыстағы заңнамаға сәйкес, бірқатар азаматтардың, оның ішінде Ұлы Отан соғысының ардагерлері, мүгедектері, Чернобыль АЭС-індегі апатты жоюға қатысушылар және басқа да топтардың тұрғын үйлеріне тегін

меншік құқығы бар. Алайда, тұрғын үйге басым құқық жалпы алғанда кезекте тұрған 176 мың адамға, оның ішінде ҰОС ардагерлеріне, жетім балалар мен көп балалы отбасыларға тиесілі. Бұл халықтың басқа да осал топтары арасында әлеуметтік шиеленісті тудырады. Жаңа заң жобасы аясында тұрғын үйді тіркеу күніне қарай бөлу қағидатын енгізе отырып, аталған басымдықтарды қайта қарау ұсынылады. Бұл халықтың барлық әлеуметтік осал санаттары арасында тұрғын үйді әділ бөлуге мүмкіндік береді. Қосымша шараларға көп балалы отбасыларға, толық емес және мүгедек балалары бар отбасыларға басымдықты сақтау, сондай-ақ жыл ішінде мемлекеттік немесе қоғамдық міндеттерді атқару кезінде қайтыс болғандардың отбасыларын тұрғын үймен қамтамасыз ету кіреді.

Басында айтып өткеніміздей, құжатта кемшіліктер көп. Олардың бірқатарын депутаттар түзеуге күш салды. Үкімет мәселен, халықтың әлеуметтік жағынан осал топтарының төрт санаты: Ұлы Отан соғысының ардагерлері, жетім және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балалар, көп балалы аналар мен отбасылардың әлеуметтік тұрғын үй алуға бастапқы құқығын алып тастапты. Депутаттар жұмыс тобында «бірінші кезектегі құқық» бойынша тізімді сақтап, халықтың әлеуметтік осал топтарының санатын төрттен – алтыға дейін кеңейткен екен.

(Соңы 3-бетте)

